WWF
3/2018
Kort och gott på svenska

MAN MÅSTE KRÄVA MILJÖ-VÄNLIGHET AV PRODUKTERNA

© AKI-PEKKA SINKOSKI / WWF

I denna bilaga finns en artikel om de problem som plastskräpet orsakar i Medelhavet. Medelhavet är ändå bara ett av de ställen där plast orsakar problem. I världshaven flyter enorma plastflottar. Plasten har spridit sig överallt, till och med till dricksvattnet och vår mat.

Plasten var ursprungligen en fantastisk uppfinning. Den ersatte till exempel användningen av elfenben i biljardbollar och tangenter. De tekniska egenskaperna hos nutida oljebaserade plaster, plastråvarornas förmånlighet och möjligheten att tillverka föremål i stora uppsättningar var alla orsaker till att användningen av plast spred sig snabbt. Vi har haft stor fördel av plasten.

Den är ändå ett miljöproblem på grund av att den inte bryts ner i naturen. Om vi levde i en perfekt värld skulle allt plast samlas in och återanvändas. Det är ändå svårt att uppnå perfektion eftersom samhällenas organisation och lagstiftningens nivå varierar mellan olika länder.

Vi måste lära oss av plastproblemet. När produkter planeras ska man alltid överväga deras miljövänlighet med tanke på hela livscykeln ända till deponeringen. Behöver vi verkligen till exempel engångsplastflaskor som det tar 450 år för att brytas ner i naturen?

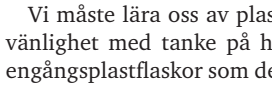

Liisa Rohweder,
generalsekreterare, WWF Finland

© MILOS BICANSKI

Bättre UTAN SUGRÖR

Vid Medelhavet semestrar 200 miljoner turister varje år. De ökar plastbördan för Medelhavsländerna med uppemot 40 procent. I Grekland har WWF under sommaren uppmanat turister och lokala till ett plastfriare semestrande.

TEXT **MINNA NYRHINEN-BLAZQUEZ**

© MILOS BICANSKI

© ATTILA BERTONI

Ett vackert, turkost hav sköljer vågor över paradisstranden, i vars vita sand semesterfiraren har borrat ner sina tår. En sorglig skugga höjer sig bredvid tårna, när en skräpsamlare fyller sin svarta sopsäck med cigarettfimpar, plastsugrör och -flaskor som ligger på stranden. På en timme är säcken fylld av plastskräp, något som Medelhavets stränder är fulla av. Synen gör att man blir arg.

I Grekland fick närmare tusen frivilliga med egna ögon uppleva synen då de städade plastskräp på stränder som turisterna föredrar. I Grekland ordnade WWF plastskräpstalkon på fem stränder från Aten till Kreta tillsammans med andra organisationer samt en lokal affärskedja.

”Fastän restaurangerna och andra företag som finns i närheten av stränderna städar stränderna regelbundet hittades ändå massor av skräp även på våra talkon. Sugrör, cigarettfimpar och plastpåsar finns överallt och förorenar stränderna”, berättar **Achilleas Plitharas** vid WWF Grekland.

De frivilliga var speciellt irriterade över cigarettfimparna, som flöt i stora massor vid stränderna.

”Människorna tycks inte vara tillräckligt medvetna om vilket problem de lämnar efter sig när de slänger plastskräp på stränderna. Vi borde upplysa mera, det är helt klart nödvändigt”, säger Plitharas.

Medelhavet börjar bli ett plasthav

I början av sommaren publicerade WWF en rapport, enligt vilken plastskräp och mikroplast hotar att göra Medelhavet till ett väldigt plasthav. Rapporten *”Out of the Plastic Trap: Saving the Mediterranean from plastic pollution”* visar, att turismen ökar Medelhavsländernas plastbörda med uppemot 40 procent varje sommar. Den väldiga mängden plastskräp kombinerat med dålig avfallshantering är orsaken till att till och med 95 procent av skräpet som hamnar i havet är plast.

Vanliga plastprodukters nedbrytningstid i naturen är allt från några år till hundratals år. Till exempel en cigarettfimp bryts ner på fem år och en plastflaska tar det hela 450 år.

Enligt Plitharas fick WWF:s rapport folk att tänka på hur mycket plastprodukter de är vana att använda i sitt dagliga liv.

”Efter att rapporten publicerades har många berättat för oss att de vill minska sin användning av plast och ta i bruk ersättande produkter, som aluminiumflaskor, -kaffemuggar samt sugrör tillverkade av sockerrör, bambu eller aluminium.”

Förändringarna i konsumenternas plastkonsumption har inte officiellt undersökts efter publiceringen av rapporten. Det vore ändå önskvärt att en ändring till det bättre skulle ske, på så alarmerande nivåer är mängden av plastkonsumption och plastskräp i medelhavsländerna. Till exempel plastsugrör går det åt uppskattningsvis över 3–4 miljarder om året endast i Grekland. Om den mängden sugrör skulle placeras på rad skulle den nå från Jorden till månen.

Under sommaren tog WWF tag i plastsugrörsproblemet. WWF fick redan från början av juli med två hotell och caféer i kampanjen, där kunden får ett plastsugrör till sin dryck endast genom att be om ett. Även finländska turister kan ha stött på projektet eftersom det förverkligades på finländarnas favoritställe på ön Zakynthos.

”Redan efter de första veckorna såg det ut som om kunderna fattade vinken och ville inte längre ha sugrör. Det går helt lätt att dricka kaffe- och andra drycker utan också.”

Den minskade användningen av plastsugrör hjälper också den akut hotade oäkta karettsköldpaddan som bor på ön. För den kan ett plastsugrör som flyter i havet vara ödesdigert.

”Plastsugrören är ett av de farligaste plastskräpet såväl för havssköldpaddan som för andra havsdjur. De är också de vanligaste sakerna som hittas i havsdjur på Greklands stränder”, säger Plitharas.

Rekordmängd mikroplast i havet

Medelhavets djur hotas också av den mindre än fem millimeter stora mikroplasten, som det enligt internationell skala finns rekordmycket av i Medelhavet. När mikroplasten hamnar i näringskedjan hotar den förutom havsdjurens hälsa även människans hälsa. Till exempel en europé som äter havslevande djur sväljer uppskattningsvis i genomsnitt 11 000 mikroplastbitar i året.

”Medelhavet täcker en procent av jordens vatten, men till och med sju procent av all världens mikroplast. Det gör Medelhavet till ett av de havsområden i världen som innehåller mest mikroplast”, säger WWF:s havsexpert **Anna Soirinsuo**.

Det finns lösningar på havens plastproblem. Den viktigaste faktorn är en minskad konsumtion av engångsprodukter av plast, ett internationellt avtal som förbjuder plastskräp från att hamna i haven samt nationella mål för hundraprocentig plaståtervinning. Dessutom borde länderna förbjuda onödiga engångsplastprodukter, såsom engångstallrikar och -bestick i plast, bomullspinnar och plastsugrör.

En turist som åker till Medelhavet kan också göra sin del.

”Det lönar sig att till exempel gynna restauranger där det inte används engångskärl och köpa matsäcken färsk på det lokala torget direkt till egen väska. Det lönar sig också att köpa en stor 10 liters vattendunk och fylla en egen dricksflaska ur den”, berättar Soirinsuo.

På jakt efter en plastfri ö

Kampen mot plast fortsätter vid Medelhavet. Achilleas Plitharas är speciellt entusiastisk över WWF:s och andra samarbetsorganisationers pilotprojekt där man ska få en av Greklands många öar helt fri från plast.

”Vi väljer en ö som rustas att helt avstå från onödig plast. Målet hjälps bland annat genom att stödja avfallshanteringen så att plasten inte hamnar i haven. Andra öar kan så klart ta modell av projektet”, berättar Plitharas.

På hösten ska man börja söka efter plastfria öar. Alla villiga öar kan delta i ansökningen. ■

Tips för en plastfriare resa

Varje turist kan göra sin del för att minska på plastskräpet på semesterorten.

- Stöd restauranger, som inte använder engångskärl.
- Använd tygkasse istället för plastpåsar.
- Köp en stor 10 liters vattendunk och fyll en egen dricksflaska ur den.
- Njut av cocktails utan drinkpinnar och sugrör i plast.
- Tänk efter innan du köper en uppblåsbar vattenleksak eller flytmadrass. Blir den bara en engångsgrej?
- Köp en skaffel eller spork, en kombination av en gaffel, en sked och en kniv och ät glassen och picknick med den.
- Se till så att du tar med ditt skräp när du åker från stranden, campingplatsen och sevärdheterna.
- I många länder kan avfallshanteringen och -återvinningen vara svag i jämförelse med Finland. Men om det finns möjlighet till återvinning lönar det sig att inte försöka smita ifrån den.

Tillsammans är det

MÖJLIGT

Tack för ditt stöd. Dessa prestationer skulle inte vara möjliga utan våra lojala stödjare. WWF verkar på alla kontinenter och i över 100 länder.

© STAFFAN WIDSTRAND / WWF

DET ARKTISKA OMRÅDET

Vi har upprepade gånger krävt att den tunga brännoljan, som är mycket skadlig för naturen, skulle förbjudas för sjöfarten i det arktiska området. Den tunga brännoljan är så gott som omöjlig att samla in efter ett oljeutsläpp och användningen av den påskyndar klimatförändringen bland annat på grund av sotutsläppen. Nu befrämjar president Sauli Niinistö ett toppmöte, vars tema är detta vårt centrala arbetsområde: minskandet av sot i det arktiska området och att sjöfarten övergår till renare bränslen.

© MARTIN HARVEY / WWF-CANON

GORILLA

Antalet akut hotade bergsgorillor har ökat i Demokratiska republiken Kongo, Uganda och Rwanda. Ökningen i antalet gorillor betyder att skyddsarbetet har varit framgångsrikt, för ännu på 1980-talet var artens situation usel. Enligt beräkningar som gjorts i Virunga finns nu 604 individer av bergsgorillan då antalet beräknades vara 480 år 2010. Många hot till trots är bergsgorillan nu den enda människoartade aparten vars bestånd är på uppgång.

Finlands vandringsfiskar är utrotningshotade, eftersom våra bäckar och åar är fulla av vandringshinder. WWF har även i sommar arbetat flitigt för att göra våra åar hinderslösa. Detta skulle inte vara möjligt utan våra sponsorer. För att rädda utrotningshotade vandringsfiskar ordnas talkon för strömmande vatten runt om i Finland. Vid skrivande stund hade redan 474 frivilliga anmält sig till talkona. I det så kallade K-kalapolut-talkot, som förverkligas i samarbete med K-gruppen, har man hittills öppnat 12 mindre vandringshinder och gjort 94 lekplatser av sten. I och med att hindren avlägsnats har redan 40 kilometer nya lek- och livsmiljöer öppnats. Alla villiga kan delta i talkona; nu pågår det andra året i det femåriga samarbetsprojektet. Förutom vandringsfisken har även hela miljön runt strömmande vatten fördel av att vandringshindren avlägsnas och att bäckarna rensas.

© LAURI ROTKO / WWF

VANDRINGSFISKAR

© ROGER LEGUEN / WWF

KORALLREV

På sistone har det kommit goda nyheter om korallreven. Nya Kaledonien, som ligger i Stilla havet, förstärker skyddet av sina nästan orörda korallrev. Det blir förbjudet att lossa på korallerna och att fiska, och dessutom ska turisternas verksamhet övervakas i allt högra grad. Forskare har också överraskats positivt när de dykt i vattnen kring den indonesiska ön Sulawasi. En del av områdets korallrev var i bättre skick än vad man hade trott. Om man lyckas skydda korallrev som är mindre ömtåliga för effekterna av klimatförändringen kan de genom en dominoeffekt även hjälpa bredvidliggande rev, som är i sämre skick, att återhämta sig.

© WWF / JUOZAS CERNIUS

TJUVJAKTEN

I hamnen i Mombasa i Kenya har man tagit i bruk en banbrytande teknik som hjälper spårhundar att lukta sig till elfenben. Metoden, som bland annat finansierats av WWF, innebär att man suger ut en liten mängd luft ur fraktcontainrar, som sedan hundarna får lukta på genom ett filter. Spårhundarna kan till och med känna lukten av en endaste bete i en full container. Metoden tros revolutionera övervakningen av den illegala handeln av vilda djur. Hamnen i Mombasa är Afrikas största enskilda knutpunkt för illegal elfenbenssmuggling.

together possible ™

WWF fadder

Du har väl lämnat din e-postadress?

Som fadder gör du klokt i att säkerställa att stödjarservicen har din nuvarande e-postadress. Så hålls du ajour om intressanta saker. Du får vårt månatliga nyhetsbrev, nyheter om ditt fadderobjekt och inbjudningar till evenemang. Du kan anmäla din e-postadress till donator@wwf.fi.

Stödjarservice

Telefon: 040 192 3112,
vardagar kl. 9–16
E-post: donator@wwf.fi
Adress: WWF Finland, stödjarservice,
Fågelviksgatan 10, 00500 Helsingfors
wwf.fi/kummipalvelu
Donationskonto: FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH

Skolorna hjälper naturen

MED WWF:S DAGSVERKS-KAMPANJ

Skolorna har en lång och ärofylld tradition av att ordna dagsverksdagen dvs. dagsverkskampanjen en gång per läsår.

Högstadieeleverna och gymnasisterna arbetar frivilligt en dag hemma eller i en utomståendes tjänst och donerar sitt dagsarvode (rekommendation 15 euro) till ett betydande insamlingsmål som elevkåren eller skolans ledning valt. Senaste läsår upplevde ett rekordantal skolor miljöproblem som det viktigaste och valde WWF:s Dagsverkskampanj som sitt insamlingsmål.

WWF tackar och bjuder alla med igen!

De resurser som samlades in föregående läsår har riktats mot att skydda de arter som är beroende av Östersjön och den arktiska havsnaturen och deras is och snö. Tillsammans fick vi mycket bra saker gjorda, som vi berättade om i ett tackbrev till de skolor som deltog. Arbetet fortsätter och går nu dessutom in på det mycket allvarliga problemet med plastskräp i haven. Bekanta dig också med undervisningsmaterialet, som även finns på svenska: *wwf.fi/paivatyokerays*

Tipsa lärare, rektorer eller ditt barn om årets kampanj!

© MARIA MALMI

Har du tid en stund?

Sugandi Ginting vill göra världen till en bättre plats tillsammans med WWF och faddrarna.

Ännu för några år sen jobbade han som PR-arbetare för ett indonesiskt palmoljeföretag. Gintings jobb var att berätta bra saker om palmoljeindustrin för folk, fastän samma industri förstörde regnskogarna som han älskade.

Ginting flyttade till Finland år 2014, och jobbar nu med att rädda Indonesiens regnskogar och de utrotningshotade djur som bor i dem. Han är WWF:s feissare, dvs, medelinsamlare, som dagligen pratar med tiotals finländare om regnskogar, djur och klimatförändringen. Många besluter sig för att bli WWF:s fadder efter att de träffat honom.

Ginting vill tacka faddrarna. Han konstaterar: ”Fadderavgiften kan kännas liten, men dess effekt är väldigt stor. När WWF:s experter vet hur stora donationer det kommer från faddrarna varje månad kan de agera medvetet och långsiktigt. Faddrarna är mycket viktiga för WWF. Tillsammans gör vi det omöjliga möjligt.”

Betala fadderavgiften automatiskt

Genom regelbundna donationer deltar du enkelt i ett viktigt arbete. För faddrar som använder direktbetalning sker donationerna redan automatiskt. Du visste väl att om du använder e-faktura så kan du allra enklast betala din månadsdonation genom att godkänna fakturorna automatiskt i din nätbank. Då behöver du inte komma ihåg fakturan varje månad, utan donationsbeloppet betalas automatiskt i tid.